

G-Banking & Finance

ידיעון חודשי משפטי בתחום המימון והבנקאות

יוצא לאור ע"י משרד עורכי דין גורניצקי ושות', שדרות רוטשילד 45 ת"א

חברות וחברים נכבדים,

אנו שמחים ביותר להציג בפניכם את הגיליון הראשון והפותח (עבור חודש ינואר 2013) של הידיעון המשפטי בתחום המימון והבנקאות מטעם משרד עורכי דין גורניצקי ושות'.

ידיעון זה התגבש במשרדנו תקופת מה, בעיקר לצרכים פנימיים ושימוש הצוות המשפטי במשרדנו העוסק בתחום המימון והבנקאות. עתה סברנו כי נכון יהיה לשתף גם אתכם, חברות וחברים, לקוחות וקולגות, העוסקים בתחום זה ובתחומים המשיקים לכך, ולהוציא את הידיעון בגרסה ערוכה ומפורטת יותר, ובשלב זה, מדי חודש בחודשו (במהלך החודשים הקרובים נבחן אם יש מקום להוצאת הידיעון במתכונת חודשית או דו-חודשית בהתאם להיקף החומר המשפטי הרלוונטי שיפורסם).

הידיעון יכלול 'חידושי' פסיקה, חקיקה ורגולציה בתחום המימון והבנקאות, עבור החודש החולף, ומעת לעת יכלול גם מאמר, דעה או טור אישי בתחומים אלה. בתחילתו, יכלול הידיעון, לנוחות 'הקורא העסוק', גם תקציר-רציו של עיקרי הגיליון.

לנוחות ההתמצאות ועל מנת לאפשר לכם הקוראים התמקדות בתחומים המעניינים אתכם (בעולם שבו לא קל לברור את המוץ מן התבן), חילקנו את הידיעון לשלושה חלקים מרכזיים:

- **החלק הראשון – "חידושי פסיקה (חם מן התנור...)"**: בחלק זה נביא בפניכם סקירה של פסקי הדין המעניינים והחשובים (לעניות דעתנו) שפורסמו בחודש החולף בשלוש הערכאות, עליון, מחוזי ושולח, עם דגש כמובן על פסקי הדין הרלוונטיים מבית מדרשו של בית המשפט העליון. יריעת המימון והבנקאות רחבה מני-ים ואנו נשתדל להתרכז בפסקי הדין החשובים ביותר. לצורך כך, צוות המערכת עובר על מאות פסקי דין המפורסמים מדי חודש בתחום זה ובורר בקפידה (ככל שידינו משגת) את אלו שלדעתנו יכולים לחדש, לתרום, לסייע (ולו רק 'לעשות סדר'), ואם יש בנמצא, גם כאלו שיעלו חיוך על פני הקורא. פסקי הדין הנבחרים יסוכמו בשלוש רמות, לפי מידת חשיבותם והשפעתם (לדידנו), סיכום מלא, סיכום קצר או אזכור בלבד.
- **החלק השני – "חידושי חקיקה (קפיצה קלה לירושלים...)"**: בחלק זה נביא בפניכם סקירה קצרה של דברי חקיקה שפורסמו בחודש החולף, ובכלל זאת הצעות חוק, תזכירי חוק, חקיקה ראשית, משנית ועוד. בחלק זה אף נעדכן לגבי סטטוס הצעות חוק 'המדדות' להן לאיטן במסדרונות בית המחוקקים, ונעיר מעת לעת הערות והארות ביחס לכל אלה.
- **החלק השלישי – "חידושי רגולציה (הבנק החשוב במדינה...)"**: בחלק זה נביא בפניכם בקצרה עדכונים והנחיות שפורסמו בחודש החולף על ידי בנק ישראל ושנמצאו רלוונטיים, כמו גם הוראות והנחיות משולחנם של רגולטורים אחרים ומשרדי ממשלה שונים הקשורים לתחום המימון והבנקאות. לאלה יתווספו מעת לעת דברי הסבר או ביקורת.

לרגל השקת גיליון ראשון זה, אנו מתכבדים לצרף טור דעה קצר פרי עטו של עו"ד פנחס רובין, יו"ר משרד גורניצקי ושות', העוסק בנושא 'החם' של טיוטת מדיניות היתרי שליטה וביזור שליטה בבנקים, שפורסמה על ידי המפקח על הבנקים בשנה שעברה, כאשר המדיניות ביחס למתן היתר השליטה צפויה לחול, בשינויים מסוימים, גם על חברות ביטוח וגופים מוסדיים.

אנו מקווים ומאמינים שידעון זה יהיה לכם לעזר בעבודתכם המעשית ויאפשר לכם לעקוב באופן סדור ומרוכז אחר ההתפתחויות השונות בעולם המימון והבנקאות. לנו כבר משמש הדבר לעזר רב, ודיינו בכך. נשמח, ואף יותר מכך, לשמוע את רשמיכם, הערותיכם והארותיכם לגבי הידיעון, ואנו נשתדל לעמוד לרשותכם בכל ענין שיידרש בנוגע לעניינים הנזכרים בידיעון בפרט ובתחום המימון והבנקאות בכלל.

נוכח העבודה הרבה המושקעת בידיעון זה, אנו מפיצים את הידיעון למעגל נמענים מצומצם ו'נבחר', ולפיכך נודה לכם אם תימנעו מהעברתו אל מחוץ לתחומי ארגונכם.

בכבוד רב ובברכת חג פורים שמח!

חברי המערכת

עו"ד אלי אליה (שותף); עו"ד אורי יצחק; עו"ד ליאור ברן; עו"ד רם שחורי; וכל צוות גורניצקי*

*תודתנו והערכתנו למתמחה אביעד רבינוביץ' על סיועו הרב בהוצאת גיליון זה.

עמוד 4

טור דעה

על טיטות מדיניות היתרי שליטה וביזור שליטה בבנקים / עו"ד פנחס רובין [לקריאה](#)

עמוד 5

חידושי פסיקה – חם מן התנור...

עליון

הסכם פרי-פאסו בין בנקים, המסדיר את יחסי הבנקים המלווים והשעבודים הצפים הרשומים לטובתם, לא יחול על אשראי נוסף שהוזרם ללווה על ידי אחד מהבנקים הללו והובטח לטובת אותו בנק בבטוחה אחרת חיצונית לשעבודים הצפים. (ע"א 1974/11 הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ נ' בנק לאומי לישראל; ניתן ביום 17.10.2012). [לסיכום המלא](#)

* למרות שפסק הדין בעניין זה ניתן בשלהי שנת 2012, ראינו לנכון לכלול אותו בגיליון ראשון זה בשל חשיבותו והשלכתו המעשית.

בית המשפט העליון מציב לדעתנו 'תמרור אזהרה' בעל השלכות מעשיות בנוגע לניסוח הסכמי פרי-פאסו בין מממנים. מכאן ואילך, נציע להידרש מפורשות בהסכמים מסוג זה לשאלה האם מתן אשראי נוסף על ידי אחד מהמלווים אשר יובטח בבטוחה חיצונית לטובת אותו מממן, חוסה תחת צילו של הסכם הפרי-פאסו (וממילא מובטח בדרגת עדיפות שווה יחד עם שאר חובות החברה עליהם חל ההסכם).

בית המשפט מנמק את החלטתו בשלושה נימוקים מרכזיים. שניים מתוכם (קיומה של זיקה בין האשראי הנוסף שניתן על ידי בנק לאומי לחברה לבין עסקת רכישת השליטה בחברה, והפרת חובת הגילוי על ידי בנק לאומי בנסיבות הענין) מתוחמים לנסיבות המיוחדות של המקרה, בעוד שהנימוק השלישי (המתבסס על נוסח הסכם הפרי-פאסו ותכליתו) – על אף שנאמר "למעלה מן הצורך" (אוביטר?) ולמרות שלא היתה לגביו הסכמה של כל השופטים – עשוי להשליך על חיי המעשה ואופן התנהלות הבנקים ביחס להסכמים דומים, הן ביחס להסכמים עתידיים (בצורך להתייחס לנושא זה של מתן אשראי נוסף המובטח בבטוחה חיצונית בצורה מפורשת וברורה), והן, וכאן עיקר הקושי, ביחס להסכמים קיימים.

מחוזי

מרוץ התיישנות תביעה כנגד ערב מתחיל במועד משלוח מכתב דרישה לערב לתשלום החוב; הפרת הסדר נושים עליו הוסכם בין הבנק לבין החייב העיקרי לאחר מועד שליחת מכתב דרישה לערב, אינה מקימה עילת תביעה חדשה כנגד הערב ואינה מתחילה מחדש את מרוץ ההתיישנות. (ע"א (ת"א) 42465-10-11 הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ נ' ישראלי רחל; ניתן ביום 13.1.2013). [לסיכום המלא](#)

תשומת לבכם מופנית לאפשרויות שמעלה בית המשפט לאופן בו יתכן והיה ניתן להימנע מטענת ההתיישנות כנגד הבנק על ידי הערב: ראשית, במידה שמתגבש הסדר חוב עם החייב העיקרי, ניתן לצרף אליו גם את הערב או, לחלופין, להוציא מכתב לערב בו מודיע הבנק שיש לו עילת תביעה נגדו והוא מבקש את הסכמתו שלא להגיש נגדו את התביעה כעת אלא רק אם יופר ההסדר עם החייב העיקרי. שנית, ניתן להגיש תביעה נגד הערב בטרם חלף תקופת ההתיישנות. שלישית, ניתן להמתין עם שליחת מכתב הדרישה לערב ככל שניתן (שכן הדרישה עדיין צריכה להתבצע בתוך זמן סביר מהיווצרות החוב) לשם ניסיון למצות הליכים מול החייב, וכך יתכן שמרוץ ההתיישנות יחל במועד בו יישלח מכתב הדרישה (כאשר הדבר ייבחן על פי מבחן הסבירות בהתאם לנסיבות).

עמוד 9

פסקי דין בסיכום תמציתי

עליון

על מנת לקיים את דרישת הפומביות הקבועה בסעיף 4(3) לחוק המשכון, אין צורך לציין בטופס הודעת המישכון (טופס 1) פרטים ביחס לחיוב המובטח בשעבוד; ובהתאם – אין צורך לתקן רישום משכון המבטיח הסכם מסגרת אשראי, כאשר ניתנת הלוואה ספציפית על פי הסכם המסגרת. (ע"א 6886/09 עו"ד איל ארנברג, הנאמן על נכסי פושטי רגל נ' בנק לאומי למשכנתאות בע"מ; ניתן ביום 13.1.2013). [לסיכום הקצר](#)

עליון

לא התקבלה בקשתו של נושה, שהוגשה כ- 5 שנים לאחר אישור הסדר הנושים – לביטול הסדר הנושים או להחרגת החוב כלפיו מההסדר, אך עם זאת נקבע כי הנושה יקבל דיבידנד כאילו הצטרף מלכתחילה להסדר הנושים. (רע"א 8788/12 בר סי פרי נכסים בע"מ והשקעות בע"מ נ' זאב רייס; ניתן ביום 30.1.2013). [לסיכום הקצר](#)

עליו

תניית סמכות שיפוט מקומית ייחודית המופיעה בחוזה אחיד בין בנק ללקוח הקובעת כי סמכות השיפוט בתביעות בין הצדדים תהיה לבית המשפט הקרוב לסניף בו "מתנהל חשבון" הלקוח, פורשה כסמכות שיפוט מקומית ייחודית לסניף בו מתנהל החשבון פיזית (גם אם סמכויותיו מצומצמות) ולא למקום בו מתקבלות ההחלטות המהותיות אודות החשבון. (רע"א 4615/12 לוקי בניה ופיתוח בע"מ נ' בנק לאומי לישראל בע"מ; ניתן ביום 7.1.2013). [לסיכום הקצר](#)

מחוזי

נפסלה החלטת נאמן בהקפאת הליכים לדחות תביעת חוב אשר הוגשה באיחור של מספר ימים, תוך יישום הלכת "מלונות רותם", הנוגעת להליכי פירוק ופשיטת רגל, והתאמתה להליכי הקפאת הליכים. (פר"ק (מרכז) 22007-10-11 גלעד גילאור ואח' נ' א.ס. די. ג'י. מדיקל בע"מ; ניתן ביום 3.1.2013). [לסיכום הקצר](#)

מחוזי

מתן שירותים על-פי מחירון מוסכם במשך שנים, ללא הסכם מסגרת מחייב, לא ייחשב "עסקה אחת", במובן זה שזכות עיכובן שהופעלה במהלך אחת העסקאות הפרטניות, לא תחול על כלל החובות שנצברו מעסקאות פרטניות אחרות. (פר"ק (ב"ש) 2416-04-12 פולישק תעשיות פלסטיקה בע"מ נ' כונס הנכסים הרשמי; ניתן ביום 7.1.2013). [לסיכום הקצר](#)

מחוזי

בית המשפט אישר מינוי יועץ משפטי למומחה שמונה לבחינת הסדר חוב לפי תיקון 18 לחוק החברות, וקבע שעדיף שהייעוץ המשפטי יינתן על ידי גורם נייטרלי ולא על ידי היועץ המשפטי של הנאמן. (פר"ק (ת"א) 49700-10-12 Central European Estates N.V נ' כונס הנכסים הרשמי; ניתן ביום 1.1.2013). [לסיכום הקצר](#)

פסקי דין נוספים שפורסמו בחודש ינואר 2013 עמוד 11

חידושי חקיקה – קפיצה קלה לירושלים... עמוד 12

הבראת חברות – המחוקק עושה סדר בהוראות הפשרה וההסדר שבסעיף 350 לחוק החברות. [להרחבה](#)

Watch List – מעקב חקיקה. [להרחבה](#)

חידושי רגולציה – הבנק החשוב במדינה... עמוד 13

טיוטת עקרונות מנחים לקריטריונים ותנאים כלליים למבקש היתר לשלוט ולהחזיק אמצעי שליטה בגופים מפוקחים; טיוטת עקרונות לביזור גרעיני שליטה בבנקים, מיום 18.4.2012. [להרחבה](#)

מכתב מאת המפקח על הבנקים בעניין קרן להחזר מע"מ לתאגידים בנקאיים בגין ערבויות שהעמידו, בהתאם להוראות חוק המכר, בפרויקטים לבניה למגורים, מיום 27.1.2013. [להרחבה](#)

תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין 342 (ניהול סיכון נזילות) מיום 13.1.2013. [להרחבה](#)

מערכת G-Banking & Finance:

elva@gornitzky.com

oriv@gornitzky.com

liorb@gornitzky.com

rams@gornitzky.com

עו"ד אלי אליה, שותף

עו"ד אורי יצחק

עו"ד ליאור ברן

עו"ד רם שחורי

נשמח לעמוד לרשותכם בכל שאלה או הבהרה בטלפון: 03-7109191 או 03-7109545, וכן בכתובות הדואר האלקטרוני המפורטות להלן. לרישום או הסרה מרשימת התפוצה ניתן לפנות למשרדנו בכתובת המייל: G-BankingFinance@gornitzky.com

למידע ופרטים אודות פרקטיקת המימון והבנקאות של משרד גורניצקי ושות', לחץ כאן לאתר המשרד.

כל הזכויות בקשר עם ידיעון זה שמורות למשרד גורניצקי ושות', עורכי דין. המידע הכלול במסמך זה הינו מידע כללי ותמציתי בלבד, אינו מחליף את הצורך בעיון מלא ומעמיק בנוסח המלא של ההחלטה/הפרסום/הוראת החוק הרלוונטיים, אינו מהווה חוות דעת משפטית או ייעוץ משפטי ואין להסתמך עליו בכל דרך ואופן שהוא. לקוחותיו של משרד גורניצקי ושות', עורכי דין, עשויים להיות בעלי עניין בתכנים המוזכרים במסמך זה.

טור דעה

שיוסבר להלן. זוהי "הלפיתה" "בתנועת מלקחיים" אותה הזכרתי לעיל: אוי לי ממכירת גרעין השליטה עצמו ואוי לי ממכירתו המבוזרת.

ומסיסמאות לקונקרטיזציה. היתרי השליטה החדשים יחייבו את רוכשי השליטה בהון עצמי נקי בשיעור של 150% משווי גרעין השליטה שייכש, שהוא גבוה מהנדרש היום. הכיצד? הגם שהשיעור הנדרש כיום הוא 200% ולא 150%, הרי שאין ברו כתוכו – שכן במסגרת המדיניות החדשה נדרשים בעלי השליטה להגדיל את גרעין השליטה המינימלי הנדרש, ולכן החוסן הפיננסי הנדרש גדל ולא קטן – ועל כך להלן). מדובר בהון עצמי נקי של מיליארדי ש"ח! רק עשירים מופלגים שבמפלגים יוכלו לעמוד במטלה זו, ומבלי להעליבם, ספק אם גם הם יוכלו לה. ההכבדה איננה רק פועל יוצא של הגדלת שיעור החוסן הפיננסי החדש שיידרש אצל היחיד העומד בראש הפירמידה (שהוא בעל היתר השליטה, הוא ולא תאגידיו) אלא גם מהעובדה שהבנקים נדרשים השכם והערב להגדיל את הלימות הונם ומתוך שכך מוגבלת חלוקת הדיבידנד. הרווחים הצבורים המצטברים בבנק ובלתי מחולקים לבעלי המניות מגדילים את שווי הבנק וממילא מגדילים (בעקיפין) את דרישת החוסן הכלכלי מרוכש השליטה. האם יוכל הרוכש להסתמך על דיבידנדים צפויים מהתאגיד הבנקאי? ספק. הנה כי כן, מרתק בעל שליטה חדש את ממונו כדי לרכוש גרעין שליטה בבנק בסכומים גדולים ביותר ובתיזמון נזילותי בעייתי.

זאת ואף זאת: בעוד שעד היום נדרשה החזקה בת 20% ממניות בנק גדול כדי לקיים את מינימום גרעין השליטה הנדרש בבנק כדי לקבל היתר שליטה מנגיד בנק ישראל, הרי שעל פי המדיניות החדשה יעלה השיעור המינימלי הנדרש מבעל שליטה חדש לכדי 30% (ו- 40% בבנק בינוני). עלייה בת חמישים אחוז מהנדרש כיום (אם כי מרופפים חלקית את איסור שעבוד מניות הגרעין). כאמור, החוסן הפיננסי יצריך להימדד על פי פרמטר מוגדל זה. פוטנציאל העמידה של רוכשי שליטה יקטן עוד יותר, לא רק מחמת הכבדת התנאים הפיננסיים ה"ל" אלא גם מחמת דרישות "הריכוזיות" אשר לא תאפשרנה לגוף פיננסי לרכוש שליטה בבנק וגם לא תאפשר לגוף ריאלי (כגון, למשל, חברה תעשייתית או מלונאית) לרכוש בו שליטה. אז אנה אנו באים? מי יוכל או ירצה לרכוש שליטה בבנק בישראל זולת גופים זרים, שגם הם, כידוע, אינם עומדים בתור?

ומעל לכל אלה מרחפת הדרישה הדרקונית החדשה, שבעל השליטה שבקצה הפירמידה, שהוא הוא בעל ההיתר, יטול

על טיוטת מדיניות היתרי שליטה וביזור שליטה בבנקים

עו"ד פנחס רובין, יו"ר משרד גורניצקי ושות'

אני מבקש לקדם בברכה את הגיליון הראשון של משרדנו בתחומי המימון והבנקאות. תחומים אלה, המשיקים זה לזה, עברו בשנים האחרונות לקידמת הבמה העסקית בהיבטים שונים. משבר האשראי רק העצים תחומים אלה והביא אותם גם לקידמת הבמה התקשורתית. בעידן דהאידנא לא ניתן לבצע עסקה מסחרית ממשית ללא צלילה לנבכי היבטי המימון של הרכישה הממונפת ו/או בדיקת וליבון המימון הקיים בתאגיד הנרכש, וכל כיוצא באלה. לכן רק טבעי הוא שגם תחום מרכזי זה יקבל ביטוי נפרד בידיעון מיוחד זה, אשר תוכנו מעיד על חשיבותו ומרכזיותו בהווה העסקית של השנים האחרונות וכפי הנראה גם של השנים הבאות. יבואו על הברכה הוגיו, יוזמיו, עורכיו וכותביו של ידיעון חשוב זה.

לרגל השקתו של הגיליון ראיתי לנכון לרשום מספר דברים על נושא בוער, אשר "בוער" גם בעצמותי המקצועיות וענייניו בשינויים הצפויים בתחום היתרי שליטה לבעלי שליטה וגרעיני שליטה בבנקים, מחד גיסא, ולביזורם, מאידך גיסא. המדיניות החדשה צפויה להיות מקשה ומוקשה. היא תילפות את בעלי השליטה בתנועת מלקחיים, כאשר באחת היא תכביד עד מאד על תנאי היתרי שליטה חדשים ובכך תקטין בהכרח את חוג הרוכשים הפוטנציאליים של גרעיני שליטה בישראל ואת נכונותם לשלם את התמורה המבוקשת. הפועל היוצא המיידי והעקיף עלול אפוא לפגוע בשווי קניינם של בעלי השליטה הקיימים לכשיבואו למכור את גרעין שליטתם לחוג מוכרים מוגבל, אשר חרד את דרקוניות המדיניות החדשה והכבדותיה. הפגיעה עלולה איפוא להיות כפולה, הן בבעלי השליטה הנוכחיים, הגם שהמדיניות איננה חלה עליהם אלא רק מכאן ואילך, והן ברוכשי שליטה חדשים שיאלצו להתכנס לתנאים קשים בהיתר השליטה, שעוד יסופר בהם בהמשך. בכך לא סגי. בצר להם, למוכרי השליטה, באין ניצעים נלהבים לרכוש את השליטה בבנק בתנאי היתר השליטה החדש במתכונת המדיניות החדשה, הם ישקלו, בדלית ברירה, את מכירת מרכולתם בבורסה, על דרך של ביזור ופירור שליטתם ועל חשבון אבדן פרמיית השליטה (ושמא תאמרו ניכיון השליטה?). אך "אלה" מפוקפקת וקוץ נוסף בה. גם באפיק ביזור השליטה על דרך מכירתה בבורסה או בכל אופן מפורר אחר, טמונים מכשולים קשים ומכבידים מנשוא, כפי

של בנק גדול) זמן ממושך. הבורסה איננה יכולה לעכל היצע גדול כל כך בתקופה קצרה, אלא אם כן יתמוטט שער מניית הבנק למגירת ליבם של מוכרי המניות ולמגירת ליבו של שאר הציבור המחזיק בהן. לפיכך ברור, שהדרך לפיזורן של מניות השליטה ולהטמעתן בבורסה היא ממושכת. אלא שחרף הצורך בטפטוף איטי של המניות הנמכרות, יורד מיד גרזן אבדן השליטה על בעלי השליטה שמבקשים למכור מניותיהם בבורסה מחמת שלא נמצא רוכש שיכול לעמוד בתנאי מדיניות היתר שליטה חדש. הגרזן מתבטא בכך שמיד עם מכירת המניה הראשונה מתוך גרעין השליטה, מאבד בעל השליטה במחי יד את היתר שליטתו, נאלץ להתפטר מהדירקטוריון יחד עם דירקטורים רבים אחרים, לרבות יושב הראש, ומאבד את יכולת הצבעתו בבנק, שלא תעלה על 5%. אמות הסיפים של הבנק יחלו לנוע ללא בעל שליטה וללא יציבות ממשלית. בעל השליטה יחזיק אפוא מניות ששוות מיליארדים (שטרם הצליח למוכרן בשוק ההון) ויאלץ לסמוך שהונו (אולי כל הונו) ומניותיו ינוהלו על ידי אחרים ללא שותרה לו מילה כלשהי בבנק, שהוא עדיין בעל מניותיו הגדול ביותר. לכך מתווספות "סנקציות" נוספות בהגבלת דיבידנד ועוד כהנה וכהנה, אותן נחסוך מהקורא.

כל החפץ להאדיר תורה וחרדה, מוזמן לעיין בטיטוס הצעת בנק ישראל באשר להיתרי שליטה חדשים ובאשר לפיזורן של מניות שליטה (ראו [הקישורים](#) בפרק סקירת הרגולציה שבהמשך גיליון זה). בהכירי (ובהוקירי) את המפקח על הבנקים ואנשי צוותו, אני סמוך ובטוח שעוד יחולו תמורות חיוביות בהצעת הטיטוס.

הוראות דומות, אם כי לא זהות, צפויות "לנחות" על ראשם של בעלי השליטה בחברות ביטוח וגופים מוסדיים נוספים.

קריאה מהנה של הגיליון הראשון ועוד ידנו נטויה.

על עצמו מחויבות כחלק מהיתר השליטה החדש שעל פי טיטוס המדיניות החדשה, להשלים הון חסר בבנק ביום פקודה שהוא יום סגריר, שבו חלילה יפחת הונו של הבנק מתחת לנדרש. אני מכנה דרישה זו כדרישת "ערבות" מבעל השליטה; שבעל השליטה, כדי, למשל, 30% מהבנק, יהיה ערב לחסרון מלוא הונו של הבנק (ובכך מן הסתם "יסבסד" את שאר מחזיקי המניות בבנק אשר אינם חפצים להשקיע בהון מניותיו בתקופתו הקשה לעת שחיקת הונו). זוהי ההוראה הקשה מנשוא בין כלל ההוראות הקשות המזמנות לנו המדיניות החדשה.

אני מבקש להדגיש שיש בהצגת הדברים לעיל ולהלן משהו מן ההקצנה והפולמוס, שכן הדברים מורכבים יותר ולא הכל קודר כמתואר. אבל מחמת קוצר המצע ועל חשבון הדיוק, ראיתי להציג זאת במחודדות יתר ולהימנע מלהציג את האידך גיסא של סוגיות אלה. הנושאים בכללותם, כמו גם טענותיי וטרוניותיי בענין זה מוכרים למפקח על הבנקים ולאנשי צוותו, אשר מקדישים לנושא חשיבה והקשבה בשום שכל ובאורך רוח ויתכן שיחולו שינויים חשובים ומקלים בסוגיות אלה. ימים יגידו.

עד כאן היו מלים קצרות וחסרות ביחס לאפיק שימור ומכירת גרעין השליטה לבעלי שליטה חדשים עם היתר שליטה מכביד, שיהיה לצנינים בעיניהם. אם כך הדבר, שמא יוותרו מוכרי השליטה בבנק על נסיון למקסם את תמורת מכירתם ולהוסיף לה פרמית שליטה, ותחת זאת יבזרו/יפזרו את מניותיהם בקרב הציבור ללא גרעין שליטה? גם לכך נותנת המדיניות החדשה את דעתה והנחיותיה ומסתבר שגם אפיק זה רווי מהמורות ומכשולים. אוי לי מיוצרי ואוי לי מיצרי. ובמה דברים אמורים? אם בעל השליטה יחפוץ למכור את מרכולתו בתפוזרת (שלא לבעל שליטה חדש, שיידרש לעמוד בתנאים החדשים של מדיניות היתר שליטה), או אז מן הסתם אורכת מכירת המניות הרבות (נניח 30% ממניותיו

חידושי פסיקה – חם מן התנור...

(עליון) ע"א 1974/11 הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ נ' בנק לאומי לישראל בע"מ

בית המשפט העליון קבע כי הסכם פרי-פאסו בין בנקים, המסדיר את יחסי הבנקים המלווים והשעבודים הצפים הרשומים לטובתם, לא יחול על אשראי נוסף שהוזרם ללווה על ידי אחד מהבנקים הללו והובטח לטובת אותו בנק בבטוחה אחרת חיצונית לשעבודים הצפים.

עובדות המקרה:

בשנת 2004 חתמו הבנק הבינלאומי, בנק לאומי ובנק איגוד על הסכם פרי-פאסו, המסדיר את פירעון חובותיהן של חברת רמט בע"מ וחברות קשורות לה (יחד להלן: "רמט") כלפי כל אחד מהם ומימוש השעבודים שנוצרו

אפרידור. עוד טען הבנק הבינלאומי, כי בנק לאומי החציץ את הסיכון שבהעמדת האשראי הנוסף – מחד, הוא הגדיל את יחס הנשייה שלו אל מול יתר הבנקים מנכסי רמט עצמה, ומאידך, יוכל גם להיפרע מבטוחה נוספת – ערבותה של אפרידור. **בנק איגוד** תמך בטענות אלה והוסיף, בין היתר, כי מהתנהלות בנק לאומי במו"מ (שלא צלח) בין הבנקים נלמד כי גם בנק לאומי עצמו הבין שההסכם הנוכחי אינו חל עליו; כי בנק לאומי פעל בחוסר תום לב ואף בניגוד עניינים – מאחר שאפרידור הינה לקוחה גדולה שלו; וכן כי לפי דוקטרינת "תעדוף הבטוחות" – יחס הנשייה ייקבע תוך התחשבות ביכולת בנק לאומי להיפרע באמצעות ערבויות חיצוניות. **בנק לאומי** מנגד טען, בין היתר, לחוסר תום לב מצידו של הבנק הבינלאומי אשר הזרמת האשראי הנוסף לרמט הקטינה את החשיפה שלו לחובות רמט, וכן טען כי דוקטרינת "תעדוף הבטוחות" נוגדת את הוראות חוק הערבות הדורש להיפרע ראשית מהחייב ולא מהערב.

בית המשפט העליון פסק:

בית המשפט העליון קיבל את הערעור, בהישענו על שלושת הנימוקים הבאים: האחד – עסקת אפרידור היתה פסולה בנסיבות הענין, ומששוכנע בית המשפט כי המסמכים שהוצגו בפניו אכן מבססים במידה מספקת את הקשר בין עסקת אפרידור לבין האשראי הנוסף שהוזרם לרמט על ידי בנק לאומי, קבע כי אין מקום להכלילו יותר במסגרת האשראים שהסכם הפרי-פאסו עוסק בהם; השני – בנסיבות הענין, בנק לאומי חב חובת גילוי לבנקים האחרים באשר למקור האשראי הנוסף שהוזרם לרמט ומשהופרה חובה זו על ידו אין ליתן לו ליהנות מפירות ההפרה; השלישי (בניגוד לדעתו החולקת של כבוד השופט נ' סולברג) – נוסחו של הסכם הפרי-פאסו ותכליתו העסקית-כלכלית מחייבים אף הם את המסקנה בדבר אי הכללת האשראים הנוספים במסגרת הסכם הפרי-פאסו, הכל כפי שיפורט בהמשך.

בית המשפט העליון הסכים עם עמדת בית המשפט המחוזי לפיה העסקה לרכישת השליטה ברמט על ידי אפרידור הייתה לכאורה עסקה פסולה, שכן תכליתה היתה לאפשר לאפרידור לרכוש את השליטה ברמט, מבלי שתידרש לממן את שליטת הרכישה מקופתה (דהיינו, אפרידור מימנה את רכישת השליטה ברמט ממקורותיה של רמט ומבלי להזרים לקופתה מימון חיצוני). לו סבר בנק לאומי שיש הצדקה כלכלית ועסקית להגדלת האשראי לרמט, היה עושה כן במסגרת הסכם הפרי-פאסו בלבד (קרי, תוך הסתמכות על השעבודים הקיימים לטובתו וללא ערבות מאפרידור), או לחלופין בדרך של

פאסו חל עליהם. במקביל, התחייב כל בנק שלא לדרוש ולא לקבל מרמט כל משכון או שעבוד ללא הסכמת יתר הבנקים. בתחילת שנת 2008 נקלעה רמט לקשיים.

במרץ 2008 נחתם הסכם לרכישת השליטה ברמט, לפיו חברת אפרידור תקבל בהקצאה 51% מהון המניות המונפק של רמט, ואילו אפרידור תזרים לרמט מימון הדרוש להמשך פעילותה כ"עסק חי". הון המניות הרשום של רמט היה משועבד לטובת הבנקים, ולכן נדרש אישורם להקצאת המניות. עוד טרם נתקבל האישור, הוחל בפעולות שתאמו את מתווה העסקה. כך למשל, מניות השליטה ברמט הועברו לידי נאמן ואפרידור מינתה דירקטורים מטעמה ברמט. בנוסף, בנק לאומי הגדיל מסגרות אשראי קיימות לרמט, וזאת כנגד ערבויות שהעמידה לו אפרידור. בעקבות פגישות שהתקיימו מאוחר יותר עם בנק איגוד והבנק הבינלאומי הסתבר כי הזרמת המימון לרמט נעשתה על ידי בנק לאומי בערבותה של אפרידור, ולא על ידי אפרידור עצמה.

בספטמבר 2009 הגישה רמט בקשה להקפאת הליכים, ובנובמבר אותה שנה אושר לה הסדר נושים, אשר במסגרתו נקבע כי כספים שהתקבלו ממימוש נכסי החברה ישמשו לפירעון החובות כלפי שלושת הבנקים, בהתאם ליחס שיוסכם ביניהם.

המחלוקת בין הצדדים נסבה סביב השאלה האם הסכם הפרי-פאסו בין הבנקים חל גם ביחס לאשראי הנוסף אשר הזרים בנק לאומי לרמט, ואשר הובטח בערבויות נוספות.

החלטת בית המשפט קמא וטענות הצדדים:

בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו (כבוד סגנית הנשיא ו' אלשיך) הכיר בבעייתיות שבעסקת אפרידור, אך יחד עם זאת פסק כי האשראי הנוסף שהזרים בנק לאומי חוסה תחת הסכם הפרי-פאסו. פסק הדין הושתת על שני אדנים משלימים. האחד, שהאשראי הנוסף ניתן ללא קשר לעסקת אפרידור, שכן הוא הועמד למרות עסקת רכישת השליטה לא יצאה אל הפועל. השני, כי לפי לשון הסכם הפרי-פאסו לא ניתן לסייג מתחולתו אשראי שהועמד לרמט על ידי אחד משלושת הבנקים.

הבנק הבינלאומי ערער על פסק הדין, בטענו, בין היתר, כי האשראי ניתן במסגרת עסקת אפרידור (הפסולה); כי בית המשפט המחוזי התעלם מחוסר תום לבו של בנק לאומי אשר הסתיר שמימן את רכישת השליטה ונהג (בעבר) כאילו יש להתעלם מן האשראי החיצוני בחישוב יחס הנשייה; כי הסכם הפרי-פאסו הוא חוזה יחס הנוגע לשעבודים הצפים ולכן חל על מתן אשראי במהלך העסקים הרגיל בלבד; וכי על פי דוקטרינת ה-"Marshaling Securities" ("תעדוף בטוחות") מדיני היושר האנגליים, על בנק לאומי להיפרע תחילה מערבות

החולקת של כבוד השופט נ' סולברג, כי גם לשונו של ההסכם והגיונו הכלכלי, מביאים למסקנה כי הוא אינו חל על האשראי הנוסף. מן הבחינה הלשונית, ההסכם מתייחס להעמדת אשראי נוסף "בבטחון השעבודים הנ"ל" [שהועמדו ע"י רמט], ומכך יש ללמוד שאינו חל על אשראי המובטח בבטחונות חיצוניים לרמט. לדידו של בית המשפט, ההנחה שביסוד ההסכם היא שמתן האשראי הנוסף מבוסס על שעבוד רכושה של רמט ולא על בטוחות אחרות החיצוניות לה. הסכם הפרי-פאסו נועד אם כן לחול רק על אשראי נוסף המוזרם על בסיס חוסנה העדכני של החברה והשעבוד על נכסיה שלה ולא של בטוחות חיצוניות.

מבחינת הגיונו הכלכלי של ההסכם, שורר בין הבנקים מאזן לפיו כל בנק המגדיל אשראי מסכן קודם את עצמו אך מגדיל את יחס הנשייה שלו, והגיון זה נסתר ומשתבש במקום בו הבנק אינו חשוף לסיכון שבהגדלת האשראי מחמת שהוא מקבל בטחונות חיצוניים.

כבוד השופט נ' סולברג הסכים עם מסקנתה של כבוד השופטת ד' ברק-ארז אך חלק על נימוקה האחרון (לפיו מסקנה זו נתמכת גם בלשונו והגיונו הכלכלי של ההסכם הפרי-פאסו) בסוברו כי לשון ההסכם דווקא תומכת בפרשנות שניתנה על ידי בית המשפט המחוזי. לדידו, לא ניתן ללמוד מלשון ההסכם שהאשראי המובטח בגדרו אמור להיות מבוסס רק על שעבוד רכושה של רמט ולא על בטוחות אחרות, חיצוניות לה, ומשכך אין ללמוד על כוונה מסוג זה של הצדדים להסכם ואין לנסחה ולהוסיפה עבורם.

ניתן ביום 17.10.2012, על ידי כבוד השופטת ד' ברק-ארז, בהסכמת כבוד המשנה לנשיא מ' נאור וכבוד השופט נ' סולברג.

[לפסק הדין](#)

הזרמת הכספים לאפרידר על מנת שזו תרכוש את השליטה ברמט.

בניגוד לעמדת בית המשפט המחוזי, קבע בית המשפט העליון כענין שבעובדה, כי האשראי הנוסף שהעמיד בנק לאומי לרמט ניתן בקשר עם עסקת אפרידר. בית המשפט העליון הסיק זאת מבחינת מסמכי העמדת האשראי והערבות ומסמכי עסקת אפרידר, ומכך שהאשראי הועמד והערבויות ניתנו בלוחות זמנים אשר תאמו את תנאי עסקת אפרידר. העובדה שבדיעבד לא אושרה העסקה לא שוללת מהאשראי את אופיו, אשר נבחן לפי מועד נתינתו. בית המשפט הדגיש כי האשראי ניתן עוד לפני שהתברר שעסקת אפרידר לא תושלם בשל התנגדות בנק איגוד והבנק הבינלאומי וכי במשך כחודש וחצי, הוצג לשני הבנקים מצג לפיו אפרידר מזרימה לרמט כספים מקופתה שלה. בנוסף, קבע בית המשפט כי עסקת אפרידר אמנם הייתה ניתנת לביטול עקב אי-קבלת אישור בנק איגוד והבנק הבינלאומי, אך היא מעולם לא בוטלה והצדדים לה החלו בביצועה.

עוד קבע בית המשפט כי בנק לאומי צריך היה להודיע לבנקים האחרים שקיום חלקה של אפרידר בעסקת הרכישה מבוסס על אשראי שיוזרם על ידו, וזאת בהזדמנות הראשונה (כשהעסקה הוצגה בפני הבנקים) או מיד כשנודע לו על כך, בהתחשב בהתחייבותו על פי ההסכם הפרי-פאסו למסור ליתר הבנקים מידע בנוגע לחברה לפי דרישה. אי-גילוי המידע על ידי בנק לאומי לבנקים האחרים הקנה לו יתרון, שכן הוא הגדיל את יחס הנשייה שלו במסגרת ההסכם הפרי-פאסו ובנוסף קיבל ערבות חיצונית, ולכן בנק לאומי מנוע מלטעון כי האשראי הנוסף חוסה תחת ההסכם הפרי-פאסו, באופן המגדיל את חלקו היחסי בנשייה.

למעלה מן הצורך, ציינה כבוד השופטת ד' ברק-ארז, בהסכמת המשנה לנשיאה מ' נאור, ובניגוד לדעתו

(מחוזי) ע"א (ת"א) 42465-10-11 הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ נ' ישראלי רחל

מרוץ התיישנות תביעה כנגד ערב מתחיל במועד משלוח מכתב דרישה לערב לתשלום החוב; הפרת הסדר נושים עליו הוסכם בין הבנק לבין החייב העיקרי לאחר מועד שליחת מכתב דרישה לערב, אינה מקימה עילת תביעה חדשה כנגד הערב ואינה מתחילה מחדש את מרוץ ההתיישנות.

עובדות המקרה:

המשיבים ערבו כלפי הבנק הבינלאומי לחובותיהן של שתי חברות (להלן: "החייבות") אשר ניהלו חשבון בנק אצל המעורר (הבנק), בהתאם לכתבי ערבות עליהם חתמו בתחילת שנות ה-90. באפריל 2000 הגישו החייבות בקשה להקפאת הליכים, אשר בעקבותיה שלח הבנק למשיבים (הערבים) במאי 2000 מכתבי דרישה לתשלום חובם של החייבות. בספטמבר 2000 אושר הסדר נושים בין

החייבות לבין נושיהן השונים, אך החייבות לא עמדו בהתחייבויותיהן על פי הסדר זה וביצעו נפסק במהלך שנת 2005. באפריל 2006 הושג הסדר חוב נוסף בין הבנק לבין החייבות, אשר הופר אף הוא. בעקבות כך הגיש הבנק ביולי 2008 תביעה בסדר דין מקוצר כנגד החייבות, ואף כנגד המשיבים, מכוח ערבותם לחובות החייבות. המחלוקת בין הבנק לבין המשיבים (הערבים) נסובה סביב השאלה מהו המועד הקובע ממנו יש להתחיל למנות

הדרישה היא יסוד בגיבוש מועד הפירעון, ותקופת ההתיישנות אינה מתחילה אלא עם מתן הדרישה. לאור האמור קבע בית המשפט כי עילת התביעה כנגד הערבות נולדה עם משלוח מכתבי הדרישה למשיבים במאי 2000, והתיישנה עוד טרם שהבנק הגיש את תביעתו ביולי 2008.

בית המשפט דחה את טענת הבנק כי עם הפרת הסדרי הנושים על ידי החייבות, קמה לו עילת תביעה חדשה כנגד הערבים – עילה אשר לא התיישנה, מן הטעמים הבאים:

ראשית, חיובו של הערב הינו "חיוב משני" לחיובו של החייב העיקרי, כך שבין היתר, עם התגבשות עילת התביעה כנגד החייב העיקרי מתגבשת עילת התביעה כנגד הערב ביחס לחוב המקורי. ואולם, מרגע שהתגבשה עילת התביעה כנגד הערב, אין בעובדה שמרוץ ההתיישנות כנגד החייב העיקרי הושהה מסיבה כלשהי כדי לעצור את מרוץ ההתיישנות כנגד הערב.

שנית, חוק הערבות מלמדנו כי כאשר רצה המחוקק לדחות את הפנייה לערב עד לאחר מיצוי ההליכים כלפי החייב העיקרי, הוא עשה זאת במפורש. כך למשל, **סעיף 27(א) לחוק הערבות** קובע כי לא ניתן להגיש תביעה נגד "ערב מוגן", אלא לאחר שניתן פסק דין נגד החייב העיקרי ולאחר שניתן אישור של ראש ההוצאה לפועל על מיצוי ההליכים נגד החייב העיקרי – הוא המועד אשר בו, על פי הפסיקה, מתגבשת עילת התביעה הקונקרטית כנגד הערב (בעוד שלפני מתן האישור יש בידו זכות תביעה מושגית בלבד). במקרה דנן, אי פירעון החוב על ידי החייבות העמיד בידי הבנק זכות תביעה מושגית אשר התגבשה לזכות תביעה קונקרטית עם הוצאת מכתב הדרישה לערבים ואילו הפרת הסדר הנושים על ידי החייבות לא מקימה עילת תביעה חדשה כנגד הערבים (לכל היותר, קמה עילת תביעה חדשה כנגד החייבות שהיו צד להסדר הנושים).

שלישית, קבלת טענת הבנק יוצרת חוסר וודאות, שכן יכולים להיחתם מספר הסדרי חוב עם החייב העיקרי, ולגישת הבנק כל הפרה של הסדר מתחילה מחדש את מרוץ ההתיישנות.

עוד הוסיף בית המשפט כי אינו מקבל את גישת הבנק לפיה שינויים ביתרת החוב (במסגרת הסדר החוב) מקימים עילת תביעה חדשה, שכן יתרת החוב עשויה להשתנות בכל עת, למשל כתוצאה מתוספת של הצמדה וריבית לחוב המקורי, ואם שינויים אלה יקימו עילת תביעה חדשה – התביעה כנגד הערב (ואף כנגד החייב העיקרי) עשויה שלא להתיישן לעולם.

ניתן ביום 13.1.2013; על ידי כבוד השופט ד"ר ק' ורדי, בהסכמת כבוד השופט י' שלר, וכבוד השופט ר' לבהר שרון.

[לפסק הדין](#)

את תקופת ההתיישנות. הערבים טענו שיש למנות אותו מיום שליחת מכתבי הדרישה על ידי הבנק (מאי 2000), ולכן התביעה כבר התיישנה. הבנק טען כי תקופת ההתיישנות מתחילה ביום בו הפסיקו החייבות לבצע את התחייבויותיהן על פי הסדר הנושים (במהלך שנת 2005).

החלטת בית המשפט קמא וטענות הצדדים:

בית משפט השלום בהרצליה (כבוד השופטת ח' קלוגמן) צידד בעמדת הערבים, ודחה את תביעת הבנק על הסף מחמת התיישנות. נקבע כי הבנק היה מודע לכך שהסדר הנושים אינו בר ביצוע עוד בתקופת ההתיישנות (בשנת 2005), ולא הגיש תובענה, ומשלא עשה כן הרי שתביעתו התיישנה. בנוסף, דחה בית משפט קמא את טענת הבנק לפיה המועד הקובע לצורך דיני ההתיישנות הוא המועד בו מוצו ההליכים כנגד החייב העיקרי וניתן על כך אישור על ידי ראש ההוצאה לפועל, שכן במקרה דנן הערבים אינם בבחינת ערב יחיד או ערב מוגן (יצוין, כי הבנק טען בערעור שטענה זו לא הועלתה על ידו). בנוסף, קבע בית המשפט קמא כי בנסיבות העניין הואיל והחייבות נמצאות בהליכי פשיטת רגל, הבנק לא היה מוגבל בנקיטת הליכים כנגד הערבים עד למיצוי ההליכים כנגד החייבות.

הבנק הגיש ערעור על החלטת בית המשפט קמא, כאשר טענתו בערעור התמצתה בכך שעם הפרת הסדר הנושים בשנת 2005 קמה לבנק עילת תביעה חדשה כנגד הערבים ולכן זו לא התיישנה.

בית המשפט המחוזי פסק:

בית המשפט המחוזי דחה את הערעור וקבע כי החיוב של הערבים הינו חוב אשר מועד פרעונו עם דרישה, ומשכך, המועד בו מתחיל מרוץ ההתיישנות כנגד הערבים הינו המועד בו שלח הבנק לערבים מכתבי דרישה לתשלום החוב. הפרת הסדר הנושים עליו הוסכם בין הבנק לבין החייבות העיקריות, לאחר מועד שליחת מכתבי הדרישה, אינו מקים עילת תביעה חדשה כנגד הערבים ואינו מתחיל מחדש את מרוץ ההתיישנות.

סעיף 15(1) לחוק ההתיישנות קובע כי התקופה שבה מתיישנת תביעה (שאינה במקרקעין) שלא הוגשה בגינה תובענה היא שבע שנים. **סעיף 6 לחוק ההתיישנות** קובע כי תקופת ההתיישנות מתחילה מהמועד שבו נולדה "עילת התובענה", מושג אשר פורש בפסיקה כיום שבו אילו היה מגיש התובע את תביעתו לבית המשפט והיה מוכיח את כל העובדות המהותיות היה זוכה בתביעה. חוק הערבות אינו מציין מתי מתחיל מרוץ ההתיישנות של תביעה כנגד ערב. יחד עם זאת, **בפסק הדין בעניין וויליאמס** (ד"נ 32/84) נקבע כי בחוב שפרעונו עם דרישה,

פסקי דין בסיכום תמציתי

(עליון) ע"א 6886/09 ע"ד איל ארנברג, הנאמן על נכסי פושטי רגל נ' בנק לאומי למשכנתאות בע"מ

על מנת לקיים את דרישת הפומביות הקבועה בסעיף 4(3) לחוק המשכון, אין צורך לציין בטופס הודעת המישכון (טופס 1) פרטים ביחס לחיוב המובטח בשעבוד; ובהתאם – אין צורך לתקן רישום משכון המבטיח הסכם מסגרת אשראי, כאשר ניתנת הלוואה ספציפית על פי הסכם המסגרת.

לבית המשפט העליון הוגש ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בבאר-שבע, בה נקבע (בין היתר) כי שני שעבודים שנרשמו לטובת בנק לאומי למשכנתאות – נרשמו כדין, וזאת אף שבמרשם המשכונות לא נרשמו מספרי ההלוואות הספציפיות המובטחות במשכון, אלא רק מספרי הסכמי מסגרת האשראי אשר מכוחן ניתנו.

בית המשפט פסק כי על מנת לקיים את דרישת הפומביות הקבועה בסעיף 4(3) לחוק המשכון, אין צורך לציין בטופס הודעת המישכון פרטים ביחס לחיוב המובטח בשעבוד (כגון: סכום). בהתאם – אין צורך לתקן רישום משכון המבטיח הסכם מסגרת אשראי, כאשר ניתנת הלוואה ספציפית על פי הסכם המסגרת. עוד קבע בית המשפט, כי השאלה האם המשכון תקף ביחס להלוואה ספציפית מסוימת, תוכרע על פי ההתאמה בין הסכם מסגרת האשראי אשר לפיו נוצר המשכון, לבין ההסכם מכוחו ניתנה ההלוואה הספציפית. ככל שההלוואה הספציפית ניתנה בהתאם להוראות הסכם המסגרת, יהא המשכון תקף ביחס אליה. שאלה זו תיחתך על פי פרשנות שני ההסכמים.

ניתן ביום 7.1.2013; על ידי כבוד הנשיא א' גרוניס, בהסכמת כבוד השופט ח' מלצר וכבוד השופט נ' הנדל. [לפסק הדין](#)

(עליון) רע"א 8788/12 בר סי פרי נכסים בע"מ והשקעות בע"מ נ' זאב רייס

לא התקבלה בקשתו של נושה – שהוגשה כ- 5 שנים לאחר אישור הסדר הנושים – לביטול הסדר הנושים או להחרגת החוב כלפיו מההסדר, אך עם זאת נקבע כי הנושה יקבל דיבידנד כאילו הצטרף מלכתחילה להסדר הנושים.

המבקשת עתרה לבטל הסדר נושים (בו לא השתתפה) שאושר לפני כ- 5 שנים בהליכי פשיטת רגל של החייב, בין היתר, בשל אי גילוי פרטים על זכויות החייב בפסק דין מול צד ג' לכלל הנושים, בשל אי איזכורה כנושה בהליכי פשיטת הרגל של החייב, ובשל חוסר תום לב ומעשי מרמה של החייב. המבקשת טענה כי לא ידעה על

הליכי פשיטת הרגל שננקטו על ידי החייב. לחלופין, ביקשה המבקשת להחריג את חובה מהסדר הנושים (כך שתוכל להמשיך לפעול באופן עצמאי כנגד החייב).

בית המשפט העליון משאיר את קביעת בית המשפט המחוזי על כנה ודוחה את הבקשה, בהתחשב בעקרון סופיות ההליכים; במשך הזמן שחלף מאז פתיחת ההליכים ומאז אישור הסדר החוב; בכך שההליך בו זכה החייב מול צד ג' התברר ככזה שכמעט לא ניתן לגבות את החוב מכוחו (בשל היות אותו צד ג' אף הוא בהליכי פשיטת רגל); בגילו המתקדם של החייב ובמצב בריאותו; בכך שלא הוכחה כוונת זדון ומרמה מצד החייב; ובאינטרס הנושים שקיבלו את הסדר הנושים. עוד צוין, כי המבקשת כשלה במתן הסבר למחדליה בהצטרפות להליכי פשיטת הרגל וכי עצם העובדה שלא צירפה את כלל הנושים כצד לבקשה די היה בכך כדי לדחות את הבקשה לביטול הסדר הנושים. יחד עם זאת, נפסק (כהמלצת הכנ"ר) כי ישולם למבקשת שיעור הדיבידנד שהייתה מקבלת לו הצטרפה לכתחילה כנושה להסדר הנושים, בצירוף הפרשי הצמדה וריבית.

ניתן ביום 30.1.2013; על ידי כבוד השופט י' עמית. [להחלטה](#)

(עליון) רע"א 4615/12 לוקי בניה ופיתוח בע"מ נ' בנק לאומי לישראל בע"מ

תניית סמכות שיפוט מקומית ייחודית המופיעה בחוזה אחיד בין בנק ללקוח הקובעת כי סמכות השיפוט בתביעות בין הצדדים תהיה לבית המשפט הקרוב לסניף בו "מתנהל חשבון" הלקוח, תתפרש כסמכות שיפוט מקומית ייחודית לסניף בו מתנהל החשבון פיזית (גם אם סמכויותיו מצומצמות) ולא למקום בו מתקבלות ההחלטות המהותיות אודות החשבון.

חוזה אחיד בין בנק לאומי ללקוח הקנה סמכות שיפוט מקומית ייחודית לבית המשפט הקרוב לסניף בו "מתנהל החשבון". הלקוח טען, כי הסניף בו נפתח החשבון בחיפה הינו מוקד טכני גרידא, והניהול בפועל מתבצע במחלקת האשראי של הבנק בתל-אביב, ולכן הסמכות המקומית נתונה לבית המשפט בתל-אביב ולא לזה שבחיפה. בית המשפט העליון, בציינו מגמה של פיחות במעמדה של הסמכות המקומית ככלי לקידום נוחותו של המתדיין, דחה את הטענה, בקבעו (בין היתר) כי למרבית האנשים יהיה נוח לנהל הליך משפטי בקרבת הסניף בו מתנהל חשבונם פיזית, יהיו סמכויותיו מצומצמות ככל שהיו, ולכן ניהול ההליך בחיפה לא צפוי להרתיע אותם מלממש

לראות במערכת כמי שלמעשה "לא יכלה" להגיש תביעת חוב ועל כן התקבל הערעור ונפסלה החלטת הנאמן. ניתן ביום 3.1.2013; על ידי כבוד השופט ב' ארנון. [להחלטה](#)

(מחוזי) פר"ק (ב"ש) 2416-04-12 פולישק תעשיות פלסטיקה בע"מ נ' כונס הנכסים הרשמי

מתן שירותים על-פי מחירון מוסכם במשך שנים, ללא הסכם מסגרת מחייב, לא ייחשב "עסקה אחת", במובן זה שזכות עיכובן שהופעלה במהלך אחת העסקאות הפרטניות, לא תחול על כלל החובות שנצברו מעסקאות פרטניות אחרות.

לבית המשפט המחוזי הוגשה בקשתו של נאמן לחברות בהקפאת הליכים לקבוע כי זכות העיכובן של המשיבה, ספקית שירותי הובלה לחברה, חלה רק על חובות הנוגעים לעסקה במסגרתה נמסר הנכס המעוכב, ולא חלה כלפי חובות שצמחו במסגרת כל העסקאות ביניהן.

בית המשפט בחן את שאלת גדרי זכות העיכובן, לפי **חוק חוזה קבלנות**, אשר קובע (בסעיף 5) כי זכות העיכובן חלה כדי תשלום הסכומים המגיעים לקבלן מן המזמין "עקב עסקת קבלנות". כפועל יוצא, השאלה הינה, מהו היקפה של אותה "עסקת קבלנות" בגינה ניתן לעכב נכס – האם עסקה ספציפית אחת בלבד, או שמא מערכת עסקאות קשורות. לשם הכרעה בסוגיה, בית המשפט יישם את ההלכה שיצאה מלפני בית המשפט העליון (עניין **ליבוביץ' נ' אוברזון**), לפיה יש לבצע בחינה פרטנית תלוית מקרה ונסיבות, תוך שקילת תוכן ההסכם בין הצדדים, אופי התשלום, אופי השירות ואף שיקולי מדיניות. היקפה של "עסקה אחת" גם נדון בעניין **המשביר הישן נ' לוגיסטיקה** בו נקבע כי בגדרה של "עסקה אחת" גם עסקאות שונות למכירת שירותים לאורך זמן לפי הצרכים המשתנים של הלקוח, תחת חוזה מסגרת מוסכם מראש. על הלכה זו, המרחיבה את זכות העיכובן, נמתחה ביקורת רחבה של מלומדים הסבורים כי אין להכיר בעדיפותו של בעל העיכובן על פני נושים אחרים במצב בו לא השביח הנכס המעוכב תחת ידו.

בית המשפט בפסק הדין דן סבר אף הוא שיש לצמצם את זכות העיכובן בהליכי חדלות פירעון. בהתאם לגישה זו, דחה בית המשפט את טענת המשיבה לפיה מדובר ב"עסקה אחת". אמנם עסקינן במתן שירותי הובלות במשך חצי יובל, ובמערכת יחסים שהשתנה על מחירון מוסכם ותנאי תשלום קבועים, אולם אין המצב מגיע כדי הסכם מסגרת מחייב, ונעדרים ממנו אלמנטים של בלעדיות הספק ומחויבותו למתן השירותים, וממילא אין לראות ביחסים בין הצדדים "עסקה אחת" נמשכת בעלת אופי קבוע". בהתאם, נפסק כי זכות העיכובן של ספק

זכויותיהם. עוד הזכיר בית המשפט כי תניית סמכות שיפוט מקומית ייחודית תוגדר כתנייה מקפחת בחוזה אחיד רק אם תנייה זו יוצרת הרתעה מפני מימוש זכויות. בנסיבות המקרה הקונקרטיות, גם נוכח הסכום הנתבע, כ-17.5 מיליון ש"ח, אין בניהול ההליכים בבית המשפט המחוזי בחיפה כדי להרתיע את הלקוח מלממש זכויותיו.

ניתן ביום 13.1.2013 על ידי כבוד השופטת ע' ארבל. [להחלטה](#)

(מחוזי) פר"ק (מרכז) 22007-10-11 גלעד גילאור ואח' נ' אם. די. ג'י. מדיקל בע"מ

נפסלה החלטת נאמן בהקפאת הליכים לדחות תביעת חוב אשר הוגשה באיחור של מספר ימים, תוך יישום הלכת "מלוונות רותם", הנוגעת להליכי פירוק ופשיטת רגל, והתאמתה להליכי הקפאת הליכים.

בית המשפט נדרש לערעור על החלטת נאמן בהקפאת הליכים לדחות תביעת חוב שהוגשה באיחור של 8 או 11 ימים (הצדדים נחלקו בעניין זה) מפאת איחור בהגשתה, בין היתר לאור העובדה שתקופת הזמן של 21 יום אשר נקצבה להגשת תביעות החוב על-ידי הנאמן נעלמה מעיני המערער (אף כי זו הופיעה בהודעה לספקים אשר נשלחה אליה).

בית המשפט קיבל את הערעור והשווה את מעמדה של המערער למעמד נושה שעמד במסגרת הזמנים הקצובה. בהחלטתו זו החיל בית המשפט את הלכת "**מלוונות רותם**" של בית המשפט העליון, אשר נוגעת לתחום הפירוק ופשיטת הרגל. לפי הלכת "**מלוונות רותם**", מתן ארכה יתאפשר מקום בו הנושה לא ידע בפועל אודות מתן צו כינוס או פירוק, וכן, יעילות ההליך וקידומו לא ייפגעו.

בית המשפט התאים את הלכת "**מלוונות רותם**" לתחום הקפאת ההליכים, במובן זה שבתחום הקפאת ההליכים מודעות הנושה צריכה להיות למועד שנקבע להגשת תביעות החוב, ולא למועד מתן צו הקפאת ההליכים (לאור העובדה שאין תקופה קבועה בחוק להגשת תביעות חוב בהקפאת הליכים). בית המשפט הוסיף וקבע, כי נוכח חוסר בהירות הדברים המפורטים במכתב שנשלח אל המערער על ידי הנאמן, הן בהיבט של אי הדגשה מספקת של לוח הזמנים שנקבע להגשת תביעת החוב (כותרת המכתב היתה "הודעה לספקים" וההתייחסות ללוחות הזמנים הופיע בסיפת המכתב בצורה לא מודגשת) והן בהיבט של אי הבהרה מספקת של התכלית בהגשת תביעת החוב – האם לשם הכרעה בחוב עצמו או רק לשם קביעת זכאות להשתתף באסיפות הנושים, ניתן

השירותים תחול רק ביחס לעסקה הפרטנית בה נמסר הנכס שעוכב.

ניתן ביום 7.1.2013; על ידי כבוד סגנית הנשיא ש' דברת.

[להחלטה](#)

(מחוזי) פר"ק (ת"א) 49700-10-12 Central European Estates N.V. נ' כונס הנכסים הרשמי

בית המשפט אישר מינוי יועץ משפטי למומחה שמונה לבחינת הסדר חוב לפי תיקון 18 לחוק החברות, וקבע שעדיף שהייעוץ המשפטי יינתן על ידי גורם נייטרלי ולא על ידי היועץ המשפטי של הנאמן.

אל בית המשפט הנכבד פנה רו"ח שהתמנה כמומחה לבחינת הליך של הסדר חוב על-פי ההסדר החדש הקבוע בסעיף 350 לחוק החברות, בבקשה להסתייע בשירותי מומחים נוספים, לשם ביצוע עבודתו נאמנה. בהיות המומחה רו"ח בהכשרתו, ובהתקיים שאלות משפטיות בחלופות השונות להסדר הנושים המתגבש, ביקש המומחה למנות לו יועץ משפטי.

בית המשפט נדרש להוראת החוק הרלוונטית, הקבועה בסעיף 350כב(א) לחוק, ולפיה: "בית המשפט יקבע את שכרו של המומחה, ורשאי הוא לאשר למומחה לקבל שירותים מבעלי מומחיות אחרים לצורך ביצוע תפקידיו, בעלות שיקבע". בהיעדר דיון פסיקתי קודם בנושא, התווה בית המשפט את התנאים ליישומה של סמכות זו.

בית המשפט לא פרש את מלוא המבחנים לאורם ייבחן האם יש מקום להיעתר לבקשת מומחה למנות מומחים

בתחומים מסוימים שיסייעו לו במלאכתו לבחינת הסדר החוב וגיבוש המלצותיו, אך מנה את התנאים ההכרחיים שיש לבחון לשם כך, ובין אלה: סוג המומחיות הנדרש; מידת החיוניות והרלוונטיות של העניין שעל הפרק; אפשרות השימוש במומחים מתוך החברה; השלב בו נמצא ההסדר; כישורי ותכונות המומחה המבוקש; ההשלכות התקציביות של מינוי המומחה בשים לב ליכולתה הכלכלית של החברה; וביצוע הליך השוואתי בין מספר מומחים. בית המשפט עמד אף על שכיחות ההיזקקות למומחה משפטי בבחינה של הסדרי חוב, בהיות השאלות המשפטיות שאלות מרכזיות בהליכים אלו, ובשים לב להיעדר דרישת השכלה משפטית בתנאי הסף למינוי מומחה לבדיקת הסדר חוב (בית המשפט ציין, כי דרישות התיקון לחוק הוציאו מגדר תחולת "המומחה" את ציבור עורכי הדין...). בנוסף, דחה בית המשפט את הטענה בדבר אפשרות התייעצות של המומחה בבא-כוחו של הנאמן למחזיקי אגרות החוב בשל היותו של האחרון מוטה ולא אובייקטיבי מעצם תפקידו. לבסוף, אישר בית המשפט מינוי יועץ משפטי ניטרלי למומחה לבדיקת הסדר החוב.

ניתן ביום 28.12.2012; על ידי כבוד השופט א' אורנשטיין.

[להחלטה](#)

לקריאה נוספת בעניין התיקון החדש לחוק החברות (תיקון 18) ומוסד המומחה לבדיקת הסדר חוב ראו בהחלטתו של כבוד השופט א' אורנשטיין, בפר"ק (ת"א) 11-12-38673 הרמטיק נאמנות (1975) בע"מ נ' כונס הנכסים הרשמי, (19.12.2012) [בקיטור זה](#).

פסקי דין נוספים שפורסמו בחודש ינואר 2013

(עליון) רע"א 8476/12 עזבון המנוחה כהן עדינה ז"ל על ידי

בנה ארז כהן נ' בנק הפועלים בע"מ

במסגרת ערעור על אישור מכירת דירה במסגרת הליכי מימוש משכון, ביהמ"ש ציין שלאחר הפרדת מערכת ההוצאה לפועל ממערכת בתי המשפט, יתכן וראוי לקבוע רף מקל יותר לקבלת בקשות רשות ערעור על החלטות רשם ההוצאה לפועל (ולבחון את המבחנים לעניין השגה על ערעורים בזכות על החלטות ההוצאה לפועל). הנושא נותר ב'צריך עיון'.

ניתן ביום 29.1.2013; על ידי כבוד השופט ס' גיוראן. [להחלטה](#)

(מחוזי) ת"א (נצ') 29625-05-12 עזבון המנוח דוד זנטי ז"ל

נ' בנק דיסקונט למשכנתאות בע"מ

חובת ההודעה המוקדמת המושתתת על גוף מוסדי לפי סעיף 19(ב) לחוק המשכון, בעת מימוש עצמי של משכון מופקד, לא תחול עליו כאשר המדובר הוא במימוש דרך פנייה לבית המשפט או ללשכת ההוצאה לפועל, שהרי ממילא ייוודע הדבר לחייב בשל הפנייה לערכאות.

ניתן ביום 8.1.2013; על ידי כבוד הרשם י' בן-חמו. [להחלטה](#)

(עליון) ע"א 6952/12 רוזליה ביו נ' אלון קלמנסון עו"ד

בית המשפט העליון קבע כי לא יעוכב ביצועה של חלוקת דיבידנד לנושים, תוך דחיית הטענה כאילו ייווצר קושי בהשבת כספים שחולקו לנושה (אם יתקבל הערעור) רק משום שהנושה אינו אזרח ישראל ובהתחשב גם בכך שבקשת עיכוב הביצוע הוגשה תקופה ארוכה לאחר שהחלוקה בוצעה.

ניתן ביום 7.1.2013; על ידי כבוד השופט י' דנציגר. [להחלטה](#)

(עליון) ע"א 8875/11 רחל סופר-סייג [בהליך צו כינוס

נכסים] נ' איתן ארז

נדחתה בקשה לביטול הכרזה על חייבת כעל פושטת רגל, מחמת שאף אם הנאמן לא דייק (!) בסכום תביעות החוב שאושרו (כפי שנטען בבקשה), לא היה בכך כדי להביא לשינוי תוצאת פסק הדין, היות שלמועד פסק הדין בערעור סכומן של תביעות החוב שאושרו עולה על הסכום בקופת פשיטת הרגל שניתן לחלק לנושים.

ניתן ביום 13.1.2013; על ידי כבוד הנשיא א' גרוניס, בהסכמת כבוד השופט ע' פוגלמן וכבוד השופטת ד' ברק-ארז. [להחלטה](#)

**(שלום) ה"פ (ת"א) 32315-01-12 מזל עזרא נ' בנק מזרחי
טפחות בע"מ**

בית המשפט פסק כי זכויות בנק בדירה ששועבדה לטובתו, כפופות לזכויות דיירת בדירה אשר התגוררה בנכס מילדותה ואשר זכאית להמשיך ולהתגורר בה למשך כל חייה, וזאת היות שהבנק התרשל בכך שנמנע מלבדוק לעומק את זכויותיה בדירה (הדיירת הנ"ל העניקה את הדירה במתנה לממשכנת, בתנאי שהיא תמשיך לגור בה כל חייה).
ניתן ביום 31.12.2012; על ידי כבוד השופט ר' כהן. [לפסק הדין](#)

**(שלום) תא"ק (אש') 1832-11-10 רומן גליאדוב נ' בנק
מזרחי טפחות בע"מ**

נדחתה תביעת בנק על הסף מחמת התיישנות. נקבע, כי מועד תחילת מרוץ ההתיישנות לתביעת יתרת הלוואה מובטחת, לאחר מימוש הנכס המשועבד – הוא המועד בו נפתח תיק בהוצאה לפועל למימוש המשכון ומונה כונס נכסים למימוש הנכס.
ניתן ביום 26.1.2013; על ידי כבוד השופט ע' כפכפי. [לפסק הדין](#)

**(מחוזי) ע"מ 1067/09 שירדן שיווק (1980) בע"מ נ' פקיד
שומה מפעלים גדולים**

הזרמת כספים על ידי חברת אם לחברת בת לשם תשלום לנושים במסגרת הסדר חוב, אינה מהווה הוצאה בייצור הכנסה ומשכך אינה מותרת בניכוי כהוצאה פירותית, מקום בו אין עיסוקה של חברת האם (ככלל, ובפרט בשנת המס בה הוצאה ההוצאה) ברכישה וגביית חובות או במימון ובמתן הלוואה.
ניתן ביום 17.1.2013; על ידי כבוד השופט מ' אלטוביה. (פורסם במאגרים המשפטיים)

**(שלום) ת"א 25577-09-10 בנק דיסקונט לישראל בע"מ
סניף עכו נ' עטא ואח'**

במקרה בו כספי הלוואה לא יועדו לפירעון הלוואה אחרת שהעמיד הבנק המלווה, אין הבנק חב בחובת זהירות כלפי הערב לאותה הלוואה, בנוגע לשימוש שייעשה בכספי ההלוואה.
ניתן ביום 21.1.2013; על ידי כבוד השופטת ע' וינברגר. [לפסק הדין](#)

חידושי חקיקה – קפיצה קלה לירושלים...

הבראת חברות – המחוקק עושה סדר בהוראות הפשרה וההסדר שבסעיף 350 לחוק החברות

בחוק החברות, ומייחד סימן בו להבראת חברות בלבד, תוך פריטה של הוראות החוק שהיו קיימות קודם, וכן של הלכות מהפסיקה לכדי הוראת חוק מרחיבה ומחייבת.

עיקרי התיקון לחוק, הלא הם אדני ההסדר החדש להבראת חברות, כוללים הסדרה, בין היתר, של הנושאים הבאים: חלוקת אסיפות סוג לפי מבחן האינטרסים; הקפאת הליכים; מינוי בעל תפקיד לפיקוח על הליכי ההבראה; שימוש בנכסים משועבדים ובנכסים הכפופים לתניית שימור בעלות; הספקת שירותי תשתית ושירותים חיוניים; טיפול בחוזים קיימים; נטילת אשראי חדש; פרוצדורות לאישור הסדר, ביטול ההליך ומעבר להליך של פירוק; ועוד כיו"ב.

מערכת הידיעון מברכת על מהלך חשוב זה, וכמובן תעדכן אודות התפתחויות בעניין, ומעת לעת תסקור את הנושאים המימוניים המובהקים הנוגעים לתיקון זה.

לבסוף, ראוי להזכיר שבד בבד עם פרסום תיקון זה לחוק, פורסם אף תיקון מספר 18 לחוק שעניינו מינוי מומחה לבחינת הסדרי חוב, אשר נכנס לתוקפו זה לא מכבר (ב-31.8.2012).

להרחבה ופירוט על עיקרי תיקונים מספר 18 ו-19 לחוק החברות, ראו גיליון G-Capital Market בהוצאת משרדנו [בקישור הבא](#).

אך לאחרונה (17.1.2013) נכנס לתוקפו תיקון מספר 19 לחוק החברות, אשר התפרסם ביולי 2012, שעניינו התאמת חוק החברות לסיטואציה של פשרה או הסדר שמטרתם הבראת חברה והחזרתה למסלול של תפקוד סולבנטי. המהלך, אשר שעתו בהחלט הגיעה, נועד לתת מענה חוקי לסיטואציה השכיחה של הבראת חברות, תוך עיגון חוקי להלכות קיימות בפסיקת בתי המשפט הענפה בעניין, והסדרת נושאים נוספים שונים.

האכסניה שנבחרה לשיכון ההסדרים האמורים הינה במסגרת סעיף 350 לחוק החברות, ולא בכדי. כידוע, סעיף 350 לחוק החברות, מאפשר לבית המשפט גיבוש פשרה או הסדר הנוגע לחברה, לנושיה ולבעלי מניותיה, בסיטואציות שנוגות החל משינוי מבנה או מיזוג חברות (עליהן חל גם סעיף 351 לחוק החברות), וכלה בהסדרי חוב שמטרתם הבראת חברות. סעיף 350 לחוק החברות משמש גם כלי שרת בידי בית המשפט לפקח על סיטואציות משפטיות שונות ולנתבן, מקום שהסדר חוקי אחר אינו בנמצא. לבד מגמישותו, ומהעובדה שהוא משלב בין פיתחון פה לבעלי החוב לבין פיקוח של בית המשפט, סעיף 350 לחוק החברות הוא האכסניה הקיימת להסדרי חוב שמטרתם הבראת חברות, ולכן אך טבעי הוא שימשיך לתפקד ככזה. תיקון זה מבצע הפרדה של התחומים השונים במסגרת סעיף 350, אשר הורחב לכדי פרק שלם

הוגש עובר למועד כניסת התיקון לתוקף ובלבד ששוכנע בית המשפט כי הדבר מוצדק והוגן בנסיבות העניין.

[קישור להצעת תיקון מס' 17 לחוק \(הבראת חברות\)](#)

[קישור להצעת תיקון מס' 19 לחוק \(מינוי מומחה\)](#)

[קישור לנוסח התיקונים כפי שפורסמו בספר החוקים](#)

התייחסות פסיקתית לנושא חשוב זה תוכלו למצוא בפרק הפסיקה של הידיעות, בפסק הדין בעניין **פר"ק (ת"א) Central European Estates N.V 49700-10-12** כונס הנכסים הרשמי [\(לסיכום הקצר\)](#), וכן בה"פ (ת"א) 30950-08-12 הרמטיק נאמנות (1975) בע"מ נ' רשות ניירות ערך אשר יובא בידיעות הבא עלינו לטובה.

מערכת הידיעות מפנה את תשומת הלב כי תיקון החוק לעניין הבראת חברות יחול גם על הליך תלוי ועומד אשר

Watch List (מעקב חקיקה)

הצעת חוק המשכון, התשע"ב-2012

ביום 12.3.2012 פורסמה הצעת חוק המשכון אשר נועדה לעגן הסדר מקיף ועדכני (ודי [דרימט](#) בנושאים מסוימים) בכל הנוגע לשעבודים וכן להחליף את הוראות חוק המשכון הקיים ופקודת החברות לעניין זה.

הצעת החוק עברה בקריאה ראשונה ביום 19.3.2012 במליאת הכנסת היוצאת, וכעת מונחת על שולחנה של ועדת החוקה, חוק ומשפט לשם הכנתה לקריאה שנייה ושלישית. [קישור להצעת החוק](#)

הצעת החוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, התשע"ב-2012

ביום 9.7.2012 פורסמה הצעת החוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, המבוססת על המלצות הוועדה להגברת התחרותיות במשק (בראשות מר חיים שני), אשר מונתה בידי ראש הממשלה, שר האוצר ונגיד בנק ישראל. הצעת החוק נועדה להגביר את התחרות הענפית ולהפחית את הריכוזיות הכלל-משקית באמצעות פישוט המבנה של הקבוצות העסקיות הפועלות בישראל וביזור השליטה במשק.

הצעת החוק עברה בקריאה ראשונה ב-16.7.2012 במליאת הכנסת היוצאת, וכעת מונחת על שולחנה של ועדת הכספים לשם הכנתה לקריאה שנייה ושלישית. [קישור להצעת החוק](#)

חידושי רגולציה – הבנק החשוב במדינה...

שליטה בבנק (בעלי היתר שליטה) אשר יבחרו למכור את החזקותיהם באופן מבוזר, קרי – באופן שאף אחד מן הרוכשים לא יחזיק לאחר הרכישה יותר מ-5% מאמצעי השליטה באותו בנק (על פי הדין כיום, יכול בנק להתנהל לא רק כבנק עם גרעין שליטה – הטעון היתר מנגיד בנק ישראל, אלא גם כבנק "בהחזקה מבוזרת", קרי – ללא גרעין שליטה). [לטיטות מסמך העקרונות](#)

לציבור ניתנה הזדמנות לזמן מוגבל ליתן הערות למסמכים הנ"ל. טרם פורסמו נוסחים סופיים שלהם.

הנכם מוזמנים לעיין בטור הדעה הקצר בעניין זה, פרי עטו של עו"ד **פנחס רובין**, יו"ר משרד גורניצקי ושות', המתפרסם בעמוד 4 בידיעות זה. [לקריאה](#)

טיטות עקרונות מנחים לקריטריונים ותנאים כלליים למבקש היתר לשלוט ולהחזיק אמצעי שליטה בגופים מופקחים; טיטות עקרונות לביזור גרעיני שליטה בבנקים

ביום 18.4.2012 פרסמו המפקח על הבנקים והממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר, טיטות מסמך עקרונות משותף למתן היתר לשליטה ולהחזקת אמצעי שליטה בגופים המופקחים על ידם ולקביעת תנאים בהיתר שכזה. כן פורסמו על ידי כל אחד מהמפקחים טיטות נוסחים מעדכנים למסמכי המדיניות הספציפיים, הקיימים כיום בעניין מתן היתרי שליטה ביחס לתחום שבפיקוחו. [לטיטות מסמך העקרונות המשותף](#); [לטיטות מסמך המדיניות של בנק ישראל](#); [לטיטות מסמך המדיניות של הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון](#)

באותו היום, פרסם המפקח על הבנקים טיטות מסמך עקרונות לביזור גרעין שליטה בבנק, אשר יחול על בעלי

למחויבותו של התאגיד הבנקאי לעמוד בהתחייבויותיו כלפי הקרן. [למכתב](#); [להחלטת ממשלה מס' 068](#).

תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין 342 (ניהול סיכון נזילות)

ביום 13.1.2013 תוקנה הוראת ניהול בנקאי תקין 342 על ידי המפקח על הבנקים על מנת להתאימה, בין היתר, לניסיון שנצבר בנושא סיכון הנזילות של תאגידים בנקאיים מאז פרסום הוראה זו וללקחים שהופקו מביקורות שנערכו בנושא בתאגידים בנקאיים. תשומת לבכם מופנית לדברי המפקח על הבנקים, כי בעקבות עדכונה של הוראת באזל III בנושא סיכון נזילות בינואר 2013, הוראת ניהול בנקאי תקין 342 עתידה להתעדכן בהתאם, וזאת לאחר לימוד הוראותיה והשלכותיה של הוראת באזל III בנושא סיכון הנזילות על המערכת הבנקאית. תחילת התיקונים להוראה ביום 1.7.2013, למעט סעיף 16 לתיקון אשר תחילתו ביום 31.12.2013. עם זאת, המפקח על הבנקים ממליץ לתאגידים בנקאיים על יישום מוקדם של התיקונים להוראה. [לדברי ההסבר](#); [להוראה](#)

מכתב מאת המפקח על הבנקים בנושא קרן להחזר מע"מ לתאגידים בנקאים בגין ערבויות שהעמידו תאגידים בנקאיים בהתאם להוראות חוק המכר, בפרויקטים לבניה למגורים

במכתבו מיום 27.1.2013 מתייחס המפקח להחלטת הממשלה מיום 16.8.2012 להקים קרן פנים ממשלתית שמטרתה להביא להגדלת היצע האשראי לבניה למגורים והרחבת היצע הדירות, וזאת על ידי הקטנת הסיכון של בנקים בגין מתן אשראי לבניה כאמור ויצירת אפשרות להעמדת אשראי נוסף על ידם, במסגרת המגבלות המוטלות עליהם על ידי בנק ישראל. על פי החלטת הממשלה, הקרן תתחייב כלפי תאגיד בנקאי מסוים, בכפוף לחתימתו על כתב התחייבות, לשלם לו תשלום בגובה רכיב המע"מ מתוך כל סכום שישלם לרוכש דירה בשל חילוט ערבות בנקאית שהעמיד לאותו רוכש בהתאם להוראות חוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות). במכתבו, מתייחס המפקח לאופן מדידת החשיפה של תאגידים בנקאיים בגין ערבויות חוק מכר שהעמידו במסגרת הסכם ליווי פיננסי שנחתם או ייחתם עם מוכרי דירות בין ה- 1.9.2012 ל- 31.12.2015, ואשר נכללות בהסדר מול הקרן כאמור. בנוסף, מתייחס המפקח

נשמח לעמוד לרשותכם בכל שאלה או הבהרה בטלפון: 03-7109191 או 03-7109545, וכן בכתובות הדואר האלקטרוני המפורטות להלן.

מערכת G-Banking & Finance:

elya@gornitzky.com

עו"ד אלי אליה, שותף

oriy@gornitzky.com

עו"ד אורי יצחק

liorb@gornitzky.com

עו"ד ליאור ברן

rams@gornitzky.com

עו"ד רם שחורי

סניף תל-אביב

שדרות רוטשילד 45, בית ציון

תל-אביב 65784

ת.ד. 29141

טלפון: 03-7109191

פקס: 03-5606555

www.gornitzky.com

סניף הרצליה

שדרות אבא אבן 1

הרצליה פיתוח 46120

כל הזכויות בקשר עם ידיעון זה שמורות למשרד גורניצקי ושות', עורכי דין. המידע הכלול במסמך זה הינו מידע כללי ותמציתי בלבד, אינו מחליף את הצורך בעיון מלא ומעמיק בנוסח המלא של ההחלטה/הפרסום/הוראת החוק הרלוונטיים, אינו מהווה חוות דעת משפטית או ייעוץ משפטי ואין להסתמך עליו בכל דרך ואופן שהוא. לקוחותיו של משרד גורניצקי ושות', עורכי דין, עשויים להיות בעלי עניין בתכנים המוזכרים במסמך זה. לרישום או הסרה מרשימת התפוצה ניתן לפנות למשרדנו בכתובת המייל: G-BankingFinance@gornitzky.com